

függősége a képviselő-testülettől és a polgármestertől tarthatatlan, és hatásköre eredményes gyakorlása megkívánja személyének kiemelését jelenlegi munkáltatóival szembeni alárendeltségéből. A törvényességi ellenőrzés nem irányulhat pusztán az önkormányzati döntések személytelen utólagos kontrolljára, ahhoz, hogy egy prosperáló, jól működő jogkör lehessen, szükséges az önkormányzatok és a mindenkori törvényességi ellenőrzést/törvényességi felügyeletet ellátó szervek közötti *megfelelő informális kapcsolatok* kiépítése és fenntartása. A politikai befolyás visszaszorításával, de legalábbis átalakulásával, a közigazgatáson belül megvalósulhat az ésszerű és a múltban bevált gyakorlatok továbbörökítése, a *szakmai szempontok* előtérbe helyezése, amely napjainkban sajnos nem jellemző. A jogszabályok

és a szervezetrendszer változtatása önmagában nem jelent előrelépést, annak átgondolt formájára van szükség. A múlt igazolja, hogy az elhamarkodott és túlértékelt döntések éppolyan károsak lehetnek, mintha a jogalkotó nem hoz döntést. A törvényességi ellenőrzés mindenkor fontos területe lesz az állami intézményrendszernek, így bármely szerv lássa is el, elsősorban szakmai szempontok figyelembevételével kell működnie, és ehhez a politikai színtérnek is megfelelő, állandó, nem folytonosan és rövid időközönként változó háttérrel kell biztosítania. Reményeim szerint a jövő ennek fényében alakul majd, tanulva a múlt „rossz emlékeiből” és megeremtve egy kiegyensúlyozottabb önkormányzati és állami kapcsolatrendszert.

DÖMÖTÖRFY BORBÁLA
TÜNDE

Versenyjog és választottbíráskodás az Európai Unióban

A pályamunka címe alapján felvetődhet a kérdés, vajon a versenyjog és a választottbíráskodás hogyan egyeztethető össze? Ennek oka abban rejlik, hogy a versenyjog alatt Európában egy hatósági alkalmazásra szánt jogot értenek. Ez a történeti perspektívát tekintve helyénvaló, az utóbbi néhány évben azonban az Európai Bizottság egyre erőteljesebben szorgalmazza a magánjogi igényérvényesítés elterjesztését, belátva annak jótékony, fejlesztő hatásait.

E törekvés viszont ez idáig nem tudott a kívánt mértékben teret nyerni. Ebben a *történelmi hagyományokon* kívül valószínűleg

az is jelentős szerepet játszik, hogy a kereskedők, akiknek leginkább érdekében állna a versenyjogot „*pajzsként*” és „*kardként*” használni, jogvitáik megoldásánál köztudomásúan előnyben részesítik a választottbírási utat. A magánjogi igényérvényesítés széles körű elterjedését ezért akadályozza a választottbíráskodás helyzetének Európai Unió belüli szabályozatlansága.

Megjegyzendő, hogy a választottbíráskodás fogalma nem egységes, és jogi szabályozásukban is számos az eltérés, bár az UNCITRAL Mintatörvény átvételének folyamata gyorsuló tendenciát mutat. A választottbíráskodás hatáskörének megállapíthatóságára általánosságban olyan ügy esetén van lehetőség, amelyet a felek maguk is egyezséggel rendezhetnének, illetve az eljárás tárgyáról szabadon rendelkezhetnek.

Az utóbbi években egyre gyakrabban találkoztak a választottbírói fórumok versenyjogi kérdésekkel, s a jövőben – figyelembe véve az alternatív vitarendezési mó-

dok általános térnyerését – ezek az ügyek várhatóan tovább fognak szaporodni.

Ez összhangban van az Európai Bizottság törekvéseivel, viszont a fejlődés útjában áll az említett joghézag: annak ellenére ugyanis, hogy – mint a dolgozatban kifejtésre kerül – semmi nem indokolja a választottbíróóságok kizárását a magánjogi igényérvényesítésből, nincs rájuk, illetve eljárásukra nézve szabályozás.

A gyakorlatban – mintegy kényszerhelyzetben lévén – születtek erre bizonyos megoldások, amelyek azonban nem egységesek. Ez a jogbiztonság és az uniós jog egységes alkalmazása szempontjából problémát jelent. Figyelembe véve e vitarendezési fórum szerepét a nemzetközi kereskedelemben, még az Európai Unió egyik fő célkitűzése szempontjából is akadálnak tekinthető: e jogbizonytalanság akadályozhatja ugyanis a tagállamok közti kereskedelmet.

Mindenképpen szükséges lenne egy átfo-gó szabályozás, amelyre azonban nem mutatkozik egyelőre reális esély. Egy járható út lenne az is, ha – amint az napirendre is került a revízió során – a Brüsszel I. Rendelet hatálya alá vonnák a választottbíróóságokat. Ez a jelenlegi visszásságok egy jelentős részét megszüntethetné, azonban még így is maradnának megoldásra váró kérdések.

A versenyjog sajátosságaiból adódik a versenyhatóságokkal való együttműködés rendezésének szükségessége, amely figyelembe véve e fórum semlegességét és egyéb sajátosságait, roppant nehéz feladatnak mutatkozik. Szintén nagyon fontos lenne mielőbbi megoldást találni az előzetes döntéshozatal iránti kérelem választottbíróóságok általi előterjesztésének rendezésére. A felsorolt problémák megoldása valóban komoly kihívás, ha azonban nem születik megoldás, az akadályozza a fejlődést, és a jogbiztonság szempontjából is komoly veszélyeket tartogat.

AUER ÁDÁM

*A részvényesi
joggyakorlásra vonatkozó
„corporate governance”
szabályok alkalmazása
Németországban
és Magyarországon*

A *corporate governance*, felelős társaságirányítás jogi követelménye az 1990-es évek elején jelent meg, és ma a gazdasági jogalkotás egyik legdinamikusabban fejlődő területének tekinthető. Álláspontom szerint jelenleg vertikális értelemben: nemzetközi,

Európai Unió, tagállami szinten; horizontális értelemben: az állami-önkormányzati vállalatok, a tőzsdén jegyzett részvénytársaságok és a tőzsdén nem jegyzett nyilvánosan működő társaságok esetében merül fel a felelős társaságirányítás követelménye. Dolgozatom tárgya a tőzsdén jegyzett részvénytársaságokra vonatkozó (tag)állami, német és magyar szabályok elemzése. A német és a magyar ajánlásokat a társasági törvény rendelkezéseivel összefüggésben vizsgáltam: rámutatva az egyes ajánlásokkal kapcsolatban a társaságok autonómiájának hatáira. A témát a szakirodalomban jelenleg hiányzó megoldással nemcsak a komparatistika módszerével, hanem a német DAX 30 és MDAX 30 tőzsdei indexben szereplő és a BÉT Zrt. Részvény A és B szekciójában kibocsátó részvénytársaságok felelős társaságirányítási jelentéseinek elemzéseivel együtt vizsgáltam.